

Scherper dan anders geniet je van alle veranderingen die tussen begin mei en eind juni op zo'n klein stukje groen optreden, en komen er allerlei vragen en ideeën op.....

Wil je meedoen met dit simpele en leuke project dan kan je je daarvoor vanaf nu opgeven bij het EIS, zie colofon. Je krijgt dan vanzelf alle nodige informatie. Voor vragen bel of mail met Bart, 050-360 34 58 of mail b.achterkamp@zonnet.nl en achterka@biol.rug.nl

Korte planning Episyrrhus project:

April: waarnemers geven zich op bij het EIS
20 april: verzenden infopakket met alle uitleg en invulformulieren
5 mei: uiterste aanmelddatum en begin tellingen

Tussenstanden kun je verwachten op 20 mei, 3 juni, 17 juni en een voorlopige eindstand op 1 juli

WAARNEMINGSRUBRIEK

Eerst een oude waarneming: Jan Gerard uit Groningen heeft zowel in 2000 als in 2001 een *Volucella zonaria* in zijn tuin gezien, en nam de soort in 2001 ook nog waar in het Noorderplantsoen. Krijgt de grootste zweefvlieg voet aan de grond in het noorden??

Voor vele waarnemers begon het zweefvliegenjaar op 2 februari. Om aan het WA en Maxima-geweld op tv te ontsnappen liepen ze buiten een rondje en zagen dat *Eristalis tenax* en *Episyrrhus balteatus* zich ook massaal buiten waagden op deze warme dag. De eerste soort was het talrijkst maar ook *Episyrrhus* is op diverse plekken in aantal gezien, onder andere in Antwerpen en Utrecht

Op 2 maart rond 11 uur 's ochtends zaten er enkele vrouwtjes *Eristalis tenax* op een bloeiende mannelijke wilg op Tiengemeten (79.5-418.2). Naast de zweefvliegen zaten er enkele strontvliegen. Op 3 maart 100 meter verderop (79.4-418.3) zaten 's ochtends om half 11 op een bloeiende uitheemse *Viburnum* (?) tientallen bijen, maar geen zweefvliegen. Om half 4 diezelfde dag waren de bijen echter vertrokken, en waren er twee vrouwtjes *Eristalis tenax* aan het foerageren. Blijkbaar kan het veel uitmaken hoe druk het bij de wilg is. Als meer mensen vergelijkbare waarnemingen hebben, kunnen we proberen een verklaring te vinden.

Wouter van Steenis

Zaterdag 9 maart zag Toos van Noordwijk in 's-Heerabtskerke, vlakbij Goes een zweefje met donkere vlekken in verder lichte ogen, en dacht natuurlijk aan *Eristalinus sepulcharis*. De volgende dag kwam echter de bezinning : *Eristalinus sepulchralis* vliegt niet voor april! En er is nog een soort *Eristalinus*, *aeneus*, die overwintert en daarnaast ook juist aan de kust voorkomt! Deze laatste soort is iets bruiner, glimmender en langwerpiger, zie tabel. Beide geslachten overwinteren, vooral in Zeeland en op Texel gevonden. Hoe dan ook, iets anders dan *E. tenax* en *E. balteatus*.

Op zaterdag 16 maart waren bij bloeiende sleedoorns in Wageningen slechts *Eristalissen* present, echter wel meer soorten: *tenax*, maar ook *pertinax* en *arbustorum* (Menno van Zuijlen).

Een interessante *Episyrrhus balteatus* waarneming. Op zaterdag 9 maart j.l. vond ik mijn eerste Snorzweefvlieg van 2002. Het betrof een vrouwtje, in het noorden van Nederland (253.7-568.5, Veendam). Leuk en onverwacht, maar niet schokkend bijzonder. Wel heel interessant was het

gedrag van dit vrouwtje. Het beestje zat op een naald van een Zilverparachtige plant; in ieder geval was het een naaldboom in struikvorm, in een tuin. Op de naald rondkruipend, schoof het vrouwtje haar achterlijf uit als een telescoop en smeerde met de uiterste punt over de naald. Het achterlijf was anderhalf keer zo dik als normaal. Het leek er verdomd veel op dat dit vrouwtje eitjes probeerde te leggen. Nu leek mij dit onwaarschijnlijk op een naaldboom. Navraag bij Bart Achterkamp leverde het antwoord dat dit juist wel heel goed kan. Snorzweefvlieglarven leven van allerlei bladluizen, waaronder die op naaldbomen. Ook op plekken zonder luizen kunnen ze eieren leggen, als ze honingdauw (luizepoep) ruiken. Ze veronderstellen dan blijkbaar dat de larfjes wel bladluizen zullen vinden. Helaas heb ik niet echt gezocht naar luizen, die bij naaldbomen niet alleen op de naalden maar ook op takken te vinden kunnen zijn. Toch een leuke waarneming, die sterk doet vermoeden dat *Episyrphus* gelijk na de overwintering aan reproductie kan beginnen.

Jeroen Everaars

Zweefvlieglarven in Maart

Maart/april is misschien wel de beste periode voor het vinden van aquatische en houtbewonende zweefvlieglarven. De meeste larven zijn namelijk nu bijna volgroeid en zullen binnenkort gaan verpoppen, om in mei en juni als “voorjaarsgeneraties” rond je kop te kunnen vliegen.

De IWG van de NJN waagde het er al op (9 maart j.l.) en samen met Bastiaan Wakkie, Rienk Geene en Ton van Haaren werd een uitermate onbeduidend, doodlopend slootje aan het einde van de Kruislaan in Watergraafsmeer te Amsterdam omgescheept. En met succes, door volhardend vangen en uitzoeken in fotobakken, maar zonder al te veel moeite, werden drie typen zweefvlieglarven tussen prut en planten vandaan gezeefd. Een ervan was duidelijke een *Melanogaster* soort (2 ex), met hun typische tot een keiharde priem omgevormde adembuis achteraan het lichaam. Hiermee schijnen de larven in planten te boren om zo aan hun zuurstof te komen. Het tweede type (3 ex) leek hier sterk op, maar had een meer normale, uitschuifbare adembuis. Vermoedelijk is dit *Lejogaster metallina*. Het derde type (1 ex) was de bekende grote “rattestaart”larve, en we hadden goede hoop op een leuke *Helophilus* of *Eristalis*. Maar hoe we het dier ook wenden of keerden onder de binoculair bij Aquasense, het was toch echt weer een *Myathropa florea*, zeer tot ongenoegen van de IWG'ers. Dus *Myathropa* zit niet alleen in boomholtes en bladgevulde dakgoten, maar toch echt ook soms tussen rottend liesgras en riet aan de oever van een doodnormale poel. Bart Achterkamp met dank aan Morris Kniphuis, Hester Booij, Louise Marius, Jan Degenaar, Lobke Thijssen, Alex Elderink, Tim

Termaat, bovengenoemd trio en Aquasense voor de ontvangst, literatuur en binokken.